

Stichting Horst en Weide

Smaragdhorst 324, 2592 RX DEN HAAG,
tel. 070 – 3815906, e-mail: aremeeus@ziggo.nl

SGR 14 / 2500 WABOA

Den Haag, donderdag 30 april 2015.

Pleitnota van Wim ter Keurs en Hein Krantz namens Stichting Horst en Weide en Stichting Behoud Stad, Natuur en Landschap Rijnland voor de rechtbank 's-Gravenhage, sector bestuursrecht, op 30 april 2015 ter zake van het **beroepschrift** van beide stichtingen tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders (B&W) van de gemeente Voorschoten een omgevingsvergunning (hierna 'de vergunning' te noemen) te verlenen voor *"het herstellen en aanpassen van de kasteeltuin van kasteel Duivenvoorde"*

Waarom een tweede zitting?

Het moet ons van het hart dat wij er hier zeer onthand bij staan. De griffier liet ons op 5 februari jl. immers weten dat de rechtbank haar *"vooronderzoek"* had afgerond, geen vragen meer had en een tweede zitting dus ook niet nodig achtte. Op mijn vraag waarom er dan toch een tweede zitting mogelijk wordt gemaakt en wat daarin dan wel aan de orde zou kunnen komen, kon de griffier geen antwoord geven, behalve dat **de processuele gang van zaken** daarin wellicht aan de orde zou kunnen komen. Helaas heeft u ook niet gereageerd op onze brief van 5 februari jl. waarin wij u - in alle onzekerheid - lieten weten een tweede zitting zeer op prijs te stellen, onder meer ook om onze bezwaren tegen de plannen voor **een nieuwe bosvijver op de buitenplaats en de nieuwe laan naar de Veurseweg** naar voren te kunnen brengen in het licht van de rapporten die na de eerste zitting zijn verschenen. Hopelijk begrijpt u waarom wij hier nog steeds met enige onzekerheid voor u staan.

Gelukkig is de zaak wel versimpeld na de eerste zitting in die zin, dat wij - na onze brief van 5 februari jl. en na wat ik daarover zojuist gezegd heb - weinig behoefte meer hebben op **de processuele gang van zaken** in te gaan. De zaak is ook versimpeld, omdat de Stichting Duivenvoorde, naar wij begrepen hebben, gelukkig zelf heeft afgezien van **de nieuwe laan door het Reigersbos naar de Veurseweg**.

In aanmerking genomen dat we op 9 september 2014 hebben ingestemd met het voorstel van mevrouw De Vries om **een (zeer beperkt) aantal paden in de broedtijd (d.w.z. tussen 1 maart en 15 juli) af te sluiten**, blijft er slechts één verzoek aan u over, namelijk de verleende vergunning te vernietigen voor zover de vergunning het graven van **de nieuwe waterpartijen aan de spoorlijn zijde van Duivenvoorde** mogelijk maakt.

De bosvijver in de Koude Hoek

Belangrijk argument voor dit verzoek werd gevormd door het ook door de WCE als de RCE genoemde gemis aan *"een goede cultuurhistorische onderbouwing"* dan wel *"een gedegen onderbouwing en motivering"* van deze bosvijverplannen.

In *"een gedegen onderbouwing en motivering"* van de plannen is intussen nog steeds niet voorzien. Er is intussen wel een rapport verschenen van Korneel Aschman (*"BUITENPLAATS DUIVENVOORDE Tuinhistorische waardestelling Parkdeel Koude hoek en Kippeneiland"* d.d. 22 september 2014), maar dat rapport voorziet maar zeer ten dele in de noodzakelijke onderbouwing en motivering van de bosvijverplannen.

"Een gedegen onderbouwing en motivering" van de plannen was kennelijk ook niet de bedoeling van Aschmans rapport. In zijn rapport schrijft hij zelf, dat *"de voorliggende tuinhistorische waardestelling (thw) is opgesteld om de historische waarden van dit parkdeel vast te leggen"* en dat de thw tevens dient *"om de invloed van de nieuw ontworpen onderdelen op de historische parkstructuur te analyseren en de afweging van ontwerpkeuzes te faciliteren"*. Hoofdstuk vijf betreft dan ook *"de analyse van de impact van het inrichtingsplan op de tuinhistorische waarde van het plangebied"*.

Het gaat in zijn rapport (in opdracht van de Stichting Duivenvoorde) dus duidelijk niet om de vraag **waarom de bosvijver er moet komen, maar om de vraag wat de impact daarvan is** *"op de tuinhistorische waarde van het plangebied"*.

Al met al sluiten de opmerkingen van Aschman over de bosvijverplannen beter aan bij onze bezwaren tegen de bosvijverplannen dan dat ze gezien kunnen worden als onderbouwing en motivering van die plannen. In deze pleitnota hebben wij in verband daarmee een aantal citaten uit zijn rapport opgenomen die ik niet allemaal zal voorlezen.

Een paar citaten uit zijn rapport (waarin wij gedeelten vet hebben gedrukt) kunnen dit verduidelijken:

- pagina 9: *"Het plangebied kreeg zijn vorm door de Bosbeek die Zocher ontwierp vanaf de noordwestelijke parkgrens, met een ruime slinger naar de zuidwestelijke parkgrens, en van daar overlopend in de uitgebreide vijverpartij. Tussen de Bosbeek en de winsingel werden de oude geometrische vijvers gedempt, vermoedelijk met grond uit de nieuwe Bosbeek en vijverpartij. Het perceel werd, voor zover zichtbaar op topografische kaarten, ingericht als parkbos. **Dit parkbos vormt als beplantingsmassa de tegenhanger en begeleiding van de open ruimtes en zichtlijnen vanuit het huis naar het omringende landschap**".*
- pagina 11: *"In het ontwerp door J.D. Zocher jr is het parkdeel waarschijnlijk geheel ingericht als parkbos langs de Bosbeek, waarbij het architectonisch een tegenhanger vormt van de grote open ruimten rond het kasteel."*
- pagina 19: *"De opzet van de beplanting en de weergave van het plangebied op de (topografische) kaarten, in combinatie met de wijze waarop Zocher jr veelal massa-ruimteverhoudingen ontwierp, maakt het zeer waarschijnlijk dat Zocher jr het plangebied heeft ontworpen als besloten wandelbos. **Opgezet met diverse dichte massa's van bomen en heesters, als tegenhanger van de grote open zichtlijnen door het park en als achtergrond voor de Bosbeek. Het plangebied heeft als parkbos ook in de actuele situatie een belangrijke functie in de historische massa-ruimte verhoudingen van de parkcompositie van Duivenvoorde.**"*
- pagina 21: *"Het plangebied, parkdeel Koude hoek en Kippeneiland, heeft als onderdeel van de parkaanleg van Duivenvoorde een hoge tuinhistorische waarde."*
- pagina 21: *"Tuinarchitectonisch heeft het plangebied als herkenbaar bospark-onderdeel in de door Zocher jr ontworpen massa-ruimteverhoudingen een hoge tuinhistorische waarde"*.

De boodschap van Aschman (dat het - tuinhistorisch waardevolle! - parkbos waarin de bosvijver is gepland *"als beplantingsmassa de tegenhanger en begeleiding van de open ruimtes en zichtlijnen vanuit het huis naar het omringende landschap (vormt)"*) sluit kortom heel goed aan bij onze bezwaren tegen de bosvijverplannen, in het bijzonder ook bij dat wat met name Hein Krantz naar voren heeft gebracht tijdens de eerste zitting van de rechtbank op 16 juli jl.:

"Van Gessel schets terecht dat elk onderdeel van de aanleg van Zocher op Duivenvoorde zijn eigen 'landschap' kent. Zo is er het landschap van de vijverpartijen, dat nu - wat ons betreft alleen buiten het broedseizoen - beter beleefbaar wordt voor de wandelaars, en is er het landschap van de bosbeek, dat door de omzetting in nog een vijverpartij, zou verdwijnen. Van Gessel schrijft: "Daarmee krijgt de wandeling ook in dit deel van het landgoed meer ruimtelijk variatie en daarmee betekenis en verliest de wandeling hier niet het ritme van opeenvolgende 'gebeurtenissen', zoals dat in de rest van het park het geval is." Hij miskent daarmee, dat de bosbeek juist een van die 'opeenvolgende gebeurtenissen' in het geheel van het park is, zoals Zocher dat ontworpen heeft, waarbij Zocher niet voor niets de oude waterkom niet in zijn ontwerp voor dit deel van het park heeft opgenomen. In deze volgens van Gessel 'redelijk chaotische omgeving', is de rust van de afwisseling van landschappen nodig, zoals Zocher dat goed gezien heeft en niet in elk parkdeel een afwisseling van landschapjes. Daar is Duivenvoorde ook te klein voor. Juist door het herstellen van de wandeling rond de grote vijver achter het kasteel (buiten het broedseizoen) is deze bosvijver niet (meer) nodig".

Wat een gedegen onderbouwing en motivering ons inziens zou moeten inhouden

In *"een gedegen onderbouwing en motivering"* van de bosvijverplannen (en van vergunningen voor de uitvoering daarvan) zal dus nog steeds voorzien moeten worden. Wij hebben de gemeente Voorschoten op 4 oktober 2014 per e-mail laten weten wat dat zou moeten inhouden, te weten: *"Ons inziens hoort tot een gedegen onderbouwing en motivering van het plan om in de Koude Hoek een bosvijver aan te leggen hoort - behalve "een*

goede cultuurhistorische onderbouwing" - ook een overtuigende omschrijving en onderbouwing van het doel van de aanleg en (onontkoombaar) ook een goede beschrijving van de natuureffecten van de werkzaamheden (inclusief grondverzet) en het toekomstig gebruik dat daaruit voortvloeit. Überhaupt kunnen de cultuurhistorische aspecten op een buitenplaats als Duivenvoorde - moreel en formeel - niet los gezien worden van de natuuraspecten (en omgekeerd)."

Interessant blijft, dat Michael van Gessel in zijn lezing op Duivenvoorde op 9 september jl. zei dat de toevoeging van de bosvijver "wel leuk" is, maar "niet hoeft" van hem.

De consequenties van deze gang van zaken tot nu toe

Intussen is de bosvijver in de Koude Hoek echter aangelegd, zij het wel in een wat bescheidener omvang dan oorspronkelijk gepland. In een gedegen onderbouwing en motivering is echter nog steeds niet voorzien. Noch de Stichting Duivenvoorde noch B&W van Voorschoten noch de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed noch de Commissie Welstand en Cultureel Erfgoed hebben te kennen gegeven daarover intussen te beschikken. Hiermee lijkt ons wat B&W betreft tenminste het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel in het geding.

Het ontbreekt ook nog steeds aan **een beheerplan voor het gehele park**, hoewel de Rijksdienst adviseerde "om het beheerplan zo spoedig mogelijk op te stellen" en B&W aan het verlenen van de vergunning onder meer de "uitdrukkelijke" voorwaarde hadden verbonden, "dat voor het gehele park een beheerplan wordt gemaakt en ter goedkeuring aan de gemeente wordt voorgelegd".

In de eerste zitting hebben we al aangegeven dat wij ons - gezien de slordige gang van zaken bij de vergunningverlening en het gebrek aan expertise en toezicht en handhaving bij de gemeente - grote zorgen maken over de precedentwerking van de gang van zaken bij deze vergunning ingeval er soortgelijke vergunningen worden gevraagd voor andere buitenplaatsen in Voorschoten (en/of Wassenaar, met welke gemeente de gemeente Voorschoten het ambtenarenapparaat deelt).

Tot slot

Wij hebben grote moeite met de wijze waarop ons beroep is behandeld. Daarbij gaat het om het feit, dat de rechtbank in deze zaak - **ruim negen maanden na de eerste zitting** - nog steeds geen uitspraak heeft gedaan en ons daarmee de mogelijkheid van een effectief hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State heeft ontnomen; dit ondanks het feit dat u aan het eind van de eerste zitting op 16 juli van het vorig jaar zei dat de rechtbank intussen een uitspraak zou voorbereiden, die zo nodig echter verdaagd kon worden, ondanks ons schriftelijke vraag d.d. 4 oktober van het vorig jaar "op welke termijn wij een uitspraak van de rechtbank mogen verwachten" en ondanks ons schriftelijke vraag d.d. 13 januari jl. "wanneer u (...) uitspraak kunt doen".